

man lħuquq ixessa ac inin qber ima tebđa lmuqabala?

1. ħeq đi lmuçawara sirriyya ac lmuħami, d đel musaada lqanuniyyan đi lištijwab

A. lmuħami

- tżemmad atixđad lmuħami itexsed akis tessiwred.
- marā wayak bu lmuħami niy marā lmuħami wayzemmar ca adyaš, tżemmad atixđad ijjen lmuħami zi ljameyya n Bar ħenja acewcen ijjen lmuħami n bater.
- mara tuga tebbaqen xac can curut qanuniyya, muawana ya tiri bater nig bater jutż'iyyan. tżemmad atettad tawriqt itlexasen curutaya n lmuçada lqanuniyya.

B. muçawara sirriyya tzi qbal

- qber i lmuqabala idigwan - u đi 2 n tsaeatin awarni ma atessiwred ak lmuħami ennec zi ljameyya n Bar - itiri yak rħeq ħenja atessiwred weħdec ak lmuħami ennec i tratin ntminutin, u tżemmad attuwled lmuqabala ktar đi can ħala xassa mara yeqber wenni iciteggen lmuqabala.
- lišticara ya tżemmar atiri š telefon niy đegwamcan n lmuqabala.

C. lmuçada lqanuniyya deg merqiyyen.

- Yak rħeq aciawen lmuħami đi lmuqabalat ikic teggen. listijwab wezemma ca ađebđa mara wađayggi lmuħami nec.
- lmuħami nec ac idmen:
  - o bila rħeq nec ħenja ateqqimed tešqad d rħeq nec ħenja wateqqad ca bila cec d mudnib ateħtarmen;
  - o mamec teamalenc đeg merqi, am řami ic tziyyan niy la;
  - o bila lħuquq ennec sfehhamennacten d lintıdam nimerqiyyen.

marā lmuħami ennec yesseqsac x can rħajet zi rehwayejja, izemmaraten isejjel degwumcan đi lmeħder numerqi n bulisiyya.

lmuħami ennec izemmar ađıttar adeggen can taħqiq niy ađesseqsan can ijjen. izemmar ađisseqsa ħenja adwedħen can ħajet metaelqa ak iseqsıyyen. izemmar ađig taeliqat x taħqiq d lmuqabala. wayaš bu rħeq ħenja ađissıwer đeg umcan ennec niy ađig can lmarqala i lmuqabala.

- cec nig lmuħami nec gawem rħeq ħenja atešbedđem lištijwaba, iju mar waha, mara tixed atemcawarem sawed. u cif cif, mara banend can ħaqai'q negni đi lištijwab, tżemmad agac iri ijjen muçawara sirriyya ac lmuħami nec. lišticara ya watżemmar ateđta i ktar zi 15 n tminutin.

D. aṭtanazul

urad iġen wagaš bu rħeq ac ini bila xessa ategged lmuçawara sirriyya ac can lmuħami nig atettad lmuçaađa neš.

tżemmad atsemħed đi rħeqqa mara tersed mara:

- aqqac đi sin arřucđ;
- tweqeed u taggid đayes tarix đi can tawriqt i manaya.
- yemken adsejlen lmuçabala mara žemman. tżemmad atessiwred ak lmuħami x manaya.

Đi lmuwađia, tżemmad atessiwred š telefon ak can lmuħami n bater ži ljamaiyya n Bar.

E. lintiqaš

rami itiri đin can đuruf iština'iyya nig can ašbab qahira, muđir n niyaba leamma nig lqađi nuħaqqaq tżemman wac ticen ca rħeq ħenja ategged muçawara sirriyya tži qbal nig aciawen lmuħami rami ibetta lištijwab. u itxeš walabud xaš ađini řesbab nel qara.

2. tabliq lmulaxxaš n ljařaim

- gac rħeq ac siwren x ljařaim iteggid đi lištijwab.

3. rħeq ħenja ateqqimed tešqad

- urad iġen wagaš bu rħeq acini atinid bila cec d mudnib sembessif.
- rami gatinid min teenid, tżemmad atixđad atessiwred, atjawbed iseqsiyyen nig ateqqimed tešqad.

4. aštiniđ ica ħed bila qameneen cek.

yak rħek ħenja ađissen ca ħed bila qa menēenc.

u waxxa amenni, yemken at ejlen maṛa ufin bila đin řesbab i manayenni ži lmuđđaei leam niy nel

qađi n teħqiq i rweqt iħđajen đi lmaslaħa n teħqiq.

5. lmuçaađa n adbib

- yak rħeq đi muçaađa n udbib bater mara teħđajet.
- tżemmad atixđad acižar udbib itexsed. maṛa amenni, itxessa atxedsed cek.

6. ašawen u tarjman u đ rħeq đi terjama

- maṛa watfehmed niy watessiwred awar enney, niy maṛa yak macakil atešred, yak rħeq akic iri iġu tarjman muħallaf rami yak tiri:
  - o lišticara ak lmuħami ennec (mara lmuħami ennec waciffehhem ca niy wayessiwircha awar ennec).
  - o Listijwab.muçawana ya tiri bater.
- maṛa wa tżemmad atfehmed awar n lijraa't, yak rħeq atettad terjama n lfaqarat igiġjan metaalqin s lmuđakkira n lietiqał, n listidea't u n lqarar n lmeħkama ya cen wawar ummi tżemmad cek atfehmed.
- yemken acetťan atariđ tašriħ ennec š wawar ennec.

man lhuquq neyni iyak đi lištijwab?

7. lhuquq nec rami ibetta lištijwab

Imuqabala tbeđta ak iijen lēađad n lbalayat. bel idafa iwēawed n balayat lmulaxxasa nel jařaim d rħeq ennec ħenja watessiwired, ac belyen ř:

- tžemmad atetđad adsejlen marřa l ařila icetđeggen d marřa l ajwiba itđicced ř iwāren iteřxedmed.
- tžemmad atetđad adeggen can taħqiq niy ađesseqsan can iijen.
- tařriħat ennec aten sekken i can lmeħkama ħenja asen teg đirasa.
- đi lmuqabala, tžemmad ateřxedmed marřa lwataiq iyak marā manayenni wa yeřetđiri ca lmuqabala. Tžemmad atetđad adeggen lwataiq enni đi lmuqabala niy awarnař đi lmeħđer n bulisiyya niy aten sejlen đ sijjil n meħkama.

8. atsewwad lmuqabala.

- yemken adsejlen lmuqabala marā žemman ħenja ad ħđan l ijra.
- manaya itqeřřarit wenni iteggen lmuqabala, lmuđđaei lēam niy lqađi.

9. đeg neggar n lištijwab

đeg neggar n lištijwab, acewcen ij tewriqt yemmari đayeq min tennid ħenja at gad. tžemmad atetđad axact gan marā tēxed. tžemman ac seqsan marā tēxed adbedren ca ħajet nig ac sfehmen ca ħajet tži min tennid.

mečhar nerweqt atirid meštaqel?

1. mabđai'yyan, 48 n tsaεatin

wazemman ac εtaqlen iktar ži 48 n tsaεatin.

2. lqađi nuħaqqaq

- đi 48 n tsaεatin, imma ac đerqen niy ac seđun ya rqađi. wenni aneggaru ađiqerřer ma atsiyid meštaqel niy adyari ijjen lmuđakkira n tazut.
- lqađi n taħqiq walabuđđ xaš ađiser imin yak atinid x lmawđuε neřta đamezwaru. yak rħeq acieawen lmuħami đi lmuqabalat ikic teggen. lqađi n taħqiq ađiser i taεliqat ennec, niy ađiser i min tennid i lmuħami ennec x mayemmi iya yari ijjen lmuđakkira n lietiqual ennec.

tzemmad atnazled x rħeq ennec đi lmušaεađa n lmuħami mara cek tam l ahliyya.

- marā lqađi n taħqiq yura ijjen lmuđakirra n lietiqual ennec, ayak irin lħuquqaya:
  - o yas rħek atessiwřed ak lmuħami ennec bila ħuđud.
  - o đi xemsiyyam awarni mateffey lmuđakkira n lietiqual, ařřased ya lyurfa n liltizam, mani tzemmad ateřtanfed lietiqual ennec d lħaqiqa bila qatfenc x đimmat taħqiq.
  - o ijjen nhar qber mactser lyurfa n liltizam niy lyurfa n liřřiham, ayak iri rħeq atžad lmilaf nalqadiyya ennec.

- o marā wac tarjmen lmuđakkira n lietiqual ennec, yak rħeq atetřad ijjen tarjama (tura) n ahem faqarat n lmuđakkira n lietiqual marā wađssiwřed niy watefhimed tira nel iřra' iya yirin. tarjama ya tiri bater.
- o izemmar lmuħami ennec acissefhem mamec ya tiri l lijraa't beřřefsil.
- o mara wayac bu ljiysiyya tabelgikect, tzemmad atermed i lqunsu ennec x lietiqual ennec.

zemmad ayak thejjed carħaya nelħuquq ennec.